

PRANEŠIMAS SPAUDAI Nr. 105/26

2026 m. liepos 16 d., Liuksemburgas

Teisingumo Teismo sprendimas byloje C-280/25 | (*Lin II*)¹

Kova su Europos Sąjungos finansiniams interesams kenkiančiu stambiu sukčiavimu: Teismas paaiškina, kodėl Sprendime *Lin*² nebuvo pažeistas nei baudžiamosios teisės teisėtumo principas³, nei nacionalinis pagrindinių teisių apsaugos standartas, draudžiantis teisėjui derinti įvairias nuostatas, siekiant nustatyti senaties terminą šioje srityje⁴

Šiomis aplinkybėmis Teisingumo Teismas taip pat patikslino, ką reiškia „stambus“ Sąjungos finansiniams interesams kenkiantis sukčiavimas

2023 m. liepos 24 d. Sprendimas *Lin* buvo susijęs su keliais Rumunijos piliečiais, nuteistais laisvės atėmimo bausmėmis už sukčiavimą mokesčiais. Jie užginčijo tą nuosprendį, teigdami, kad pagal nacionalinį apsaugos principą, susijusį su švelnesnio baudžiamojo įstatymo (*lex mitior*) taikymu atgaline data, jų baudžiamoji atsakomybė yra pasibaigusi dėl senaties termino⁵. Šie Rumunijos piliečiai rėmėsi, pirma, dviem Rumunijos Konstitucinio Teismo sprendimais, priimtais 2018 ir 2022 metais. Tais sprendimais nacionalinė nuostata⁶, reglamentuojanti baudžiamosios senaties termino nutraukimo priežastis⁷, buvo pripažinta negaliojančia, todėl beveik ketverius metus Rumunijos teisėje nebuvo numatyta jokios šio termino nutraukimo priežasties. Be to, minėti piliečiai rėmėsi 2022 m. Rumunijos Aukščiausiojo Kasacinio Teismo (AKT) sprendimu, kuriame buvo nuspręsta, kad šio senaties termino nutraukimo pagrindo nebuvimu taip pat galima remtis dėl nusikaltimų, padarytų laikotarpiu nuo 2014 m. (Konstitucijai prieštaraujančios nuostatos priėmimo momentas) iki 2018 m. (pirmojo Konstitucinio Teismo sprendimo priėmimo data), remiantis *lex mitior* atgalinio taikymo principu⁸. Teisingumo Teismui iš esmės buvo pateiktas klausimas dėl šių įvairių Rumunijos teismų priimtų sprendimų atitikties Sąjungos teisei, ypač nuostatomis, kuriomis siekiama veiksmingai kovoti su Sąjungos finansiniams interesams kenkiančiu sukčiavimu. Sprendime *Lin* Teisingumo Teismas priminė, kad valstybės narės privalo užtikrinti, kad nacionalinėje teisėje numatytos senaties taisyklės leistų veiksmingai bausti už nusikaltimus, susijusius su Europos Sąjungos finansiniams interesams kenkiančiu sukčiavimu, siekiant išvengti sisteminės rizikos, kad už tokius nusikaltimus nebus baudžiama. Todėl Teisingumo Teismas nusprendė, kad Rumunijos teismai turėjo netaikyti nacionalinio apsaugos standarto, susijusio su *lex mitior*, kaip jis buvo įtvirtintas 2022 m. AKT sprendime. Vis dėlto Teisingumo Teismas nustatė, kad 2018 m. ir 2022 m. Rumunijos Konstitucinio Teismo sprendimai atitinka Sąjungos teisę, nes juose buvo įgyvendinamas baudžiamosios teisės teisėtumo principas ir jie kėlė mažesnės apimtys sisteminę nebaudžiamumo riziką nei nacionalinio *lex mitior* apsaugos standarto, įtvirtinto 2022 m. AKT sprendimu, taikymas. Po Sprendimo *Lin* 2024 m. AKT nusprendė, kad Rumunijos teismai negali netaikyti jo 2022 m. sprendimo, nepažeisdami baudžiamosios teisės teisėtumo principo ir *lex tertia* draudimo. Šiandien paskelbtame Sprendime *Lin II* Teisingumo Teismas iš esmės konstatuoja, kad toks AKT požiūris neatitinka Sąjungos teisės.

Byloje *Lin II* dviejų komercinių bendrovių vadovas išrašė fiktyvias mokesčių sąskaitas faktūras, kad trečioji bendrovė galėtų sumažinti savo apmokestinamąją bazę. Rumunijos valstybės biudžetui padaryta žala siekia 268 536 Rumunijos lejų (RON) (maždaug 59 304 EUR), o nesumokėto pridėtinės vertės mokesčio (PVM) suma siekia 163 656 RON (maždaug 36 142 EUR); taip pažeidžiami Sąjungos finansiniai interesai.

Šis vadovas buvo patrauktas baudžiamojon atsakomybėn už bendrininkavimą sukčiaujant mokesčiais, bet vis dėlto išvengė bet kokių nuosprendžių. Iš tiesų pirmosios instancijos teisme buvo nustatyta, kad jo baudžiamosios atsakomybės senaties

terminas yra pasibaigęs, o 2024 m. kovo 21 d. tai patvirtino Oradios (Rumunija) apeliacinis teismas. 2024 m. balandžio 9 d. prokuratūra prie Oradios apeliacinio teismo užginčijo šį paskutinįjį sprendimą AKT, manydama, kad apeliacinis teismas neteisėtai nutraukė baudžiamąją bylą, taikydamas nacionalinį apsaugos standartą, susijusį su *lex mitior*, kaip buvo įtvirtinta 2022 m. AKT sprendime, todėl neatsižvelgė į Teisingumo Teismo sprendimą byloje *Lin*. Turėdamas abejonių dėl to, kaip Rumunijos teismai taiko Sprendimą *Lin*, AKT kreipėsi į Teisingumo Teismą su prašymu priimti prejudicinį sprendimą. Jis taip pat klausė dėl sąvokos „stambus“ sukčiavimas Sąjungos teisėje aiškinimo.

Šiandien priimtame sprendime, kuris yra Sprendimo *Lin* tęsinys, Teisingumo Teismas, pirma, **patikslino „stambaus“ Sąjungos finansiniams interesams kenkiančio sukčiavimo sąvoką**. Jis nusprendė, kad, kai jokia nacionalinė nuostata nenustato ribos, nuo kurios Sąjungos finansiniams interesams kenkiantis sukčiavimas turi būti laikomas „stambiu“, sukčiavimas turi būti automatiškai kvalifikuojamas kaip „stambus“, kaip tai suprantama pagal FIA konvenciją⁹, kai jo bendra suma viršija 50 000 EUR, neatsižvelgiant į tai, ar tikroji žala, patirta Sąjungos biudžetui, yra mažesnė už tą pačią ribą.

Antra, Teisingumo Teismas pažymėjo, kad **Sprendime *Lin* jis jokių būdu nenustatė, jog nacionalinis apsaugos standartas, susijęs su *lex mitior* principo taikymu, kaip numatyta Rumunijos teisėje, ir kuris viršija šioje srityje Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 49 straipsnyje numatytas garantijas, iš principo pažeidžia Sąjungos teisę**. Iš tiesų Teisingumo Teismas apsiribojo nusprendęs, kad **Sąjungos teisė draudžia Rumunijos teismams taikyti šį nacionalinį apsaugos standartą, kaip jis buvo įtvirtintas 2022 m. AKT sprendime, stambaus Sąjungos finansiniams interesams kenkiančio sukčiavimo atvejais**. Tai buvo pagrįsta tuo, kad toks taikymas gerokai padidina sisteminę nebaudžiamumo riziką dėl sukčiavimo atvejų, kylančią jau iš 2018 m. ir 2022 m. Konstitucinio Teismo sprendimų, dėl kurių beveik ketverius metus nebuvo jokio pagrindo nutraukti baudžiamųjų bylų senaties terminus.

Trečia, Teismas pažymi, kad **Sprendimo *Lin* pozicija neįpareigoja Rumunijos teismų derinti kelių viena po kitos priimtų nuostatų**, siekiant teismo teisės plėtojimo būdu sukurti baudžiamosios atsakomybės senaties termino apskaičiavimo tvarką. Taigi Sprendimu *Lin* šie teismai neįpareigojami nepaisyti nacionalinio apsaugos standarto, susijusio su draudimu taikyti *lex tertia*.

Ketvirta, Teisingumo Teismas pabrėžė, kad Sprendime *Lin* padaryta išvada taip pat **nepažeidžia Pagrindinių teisių chartijos 49 straipsnyje ir Europos žmogaus teisių konvencijos 7 straipsnyje įtvirtinto „nėra bausmės be įstatymo“ principo**. Iš tiesų tame sprendime Rumunijos teismams nustatytas draudimas taikyti 2022 m. AKT sprendimą atitinka suformuotą Teisingumo Teismo jurisprudenciją, todėl buvo nuspėjamas. Be to, Teisingumo Teismas pabrėžė, kad Sprendime *Lin* jis pats nustatė, jog minėtas 2022 m. sprendimas kėlė sisteminę nebaudžiamumo riziką dėl stambių Sąjungos finansiniams interesams kenkiančių sukčiavimo atvejų. Taigi šioje srityje negalima įžvelgti jokio neapibrėžtumo, nes vadovaudamiesi Sprendimu *Lin* Rumunijos teismai privalo tokią riziką laikyti savaime suprantama.

Penkta, Teisingumo Teismas patikslino, kad, atsižvelgiant į ***res judicata* principo svarbą Sąjungos teisėje**, ši teisė neįpareigoja abejoti dėl *res judicata* statusą turinčių sprendimų, kuriais, taikant 2022 m. AKT sprendimą, buvo konstatuotas senaties terminas baudžiamajai atsakomybei už stambius Sąjungos interesams kenkiančio sukčiavimo nusikaltimus. Tačiau sprendimas, dėl kurio pateiktas kasacinis skundas, iš principo negali būti laikomas sprendimu, turinčiu *res judicata* galią.

PRIMINIMAS: Kreipimaisi dėl prejudicinio sprendimo priėmimo valstybių narių teismams, nagrinėjantiems juose iškeltas bylas, suteikia galimybę pateikti Teisingumo Teismui klausimus dėl Sąjungos teisės išaiškinimo ar Sąjungos teisės akto galiojimo. Teisingumo Teismas nenagrinėja nacionalinės bylos. Remdamasis Teisingumo Teismo sprendimu šią bylą turi išspręsti nacionalinis teismas. Šis sprendimas taip pat privalomas kitiems nacionaliniams teismams, nagrinėjantiems panašias problemas.

Žiniasklaidai skirtas neoficialus dokumentas, neįpareigojantis Teisingumo Teismo.

Visas [sprendimo tekstas ir jo santrauka](#), jeigu rengiama, nuo paskelbimo dienos prieinami CURIA tinklalapyje.

Kontaktinis asmuo: Stefaan Van der Jeught ☎ (+352) 4303 2170.

Sprendimo paskelbimo posėdžio vaizdai prieinami „[Europe by Satellite](#)“ ☎ (+32) 2 2964106.

¹ Šios bylos pavadinimas išgalvotas. Jis neatitinka jokios bylos šalies tikrojo vardo, pavardės ar pavadinimo.

² 2023 m. liepos 24 d. Teisingumo Teismo sprendimas byloje *Lin*, [C-107/23 PPU](#) (žr. taip pat spaudos pranešimą Nr. [129/23](#)).

³ Europos žmogaus teisių konvencijos 7 straipsnis, pavadintas „Nėra bausmės be įstatymo“, grindžiamas teisėtumo ir atgalinio taikymo draudimo baudžiamosiose bylose principais. Jame numatyta, niekas negali būti nuteistas už veiksmus ar neveikimą, kurie pagal jų padarymo metu galiojusius valstybės įstatymus arba tarptautinę teisę nebuvo laikomi nusikaltimais. Be to, negali būti skiriama griežtesnė bausmė nei ta, kuri galėjo būti taikyta nusikaltimo padarymo metu. Ši nuostata apsaugo asmenis nuo savavališko persekiojimo ir yra viena iš pagrindinių teisinės valstybės principų..

⁴ Remiantis šiuo konstituciniu principu, Rumunijos teismams, be kita ko, draudžiama dalinai taikyti vėlesnius teisės aktus, derinant kai kurias jų nuostatas, įskaitant nuostatas dėl baudžiamosios atsakomybės senaties termino apskaičiavimo tvarkos. *Lex mitior* principas, kaip jį aiškina Rumunijos Konstitucinis Teismas, reiškia, kad teisinių režimų pasikeitimo atveju reikia pasirinkti ir taikyti tą įstatymą, kuris, vertinamas bendrai, užtikrina baudžiamajam persekiojamam asmeniui palankesnę padėtį, tačiau neleidžiama derinti palankių vėlesnių įstatymų nuostatų ir teismo teisės plėtojimo būdu sukurti hibridinę sistemą (*lex tertia*)..

⁵ Mechanizmas, kuriuo laikui bėgant išnyksta galimybė kreiptis į teismą. Kitaip tariant, jei valdžios institucijos per tam tikrą terminą nepradėjo baudžiamojo persekiojimo, jos galutinai praranda teisę tai padaryti.

⁶ Konstitucijos pažeidimas buvo susijęs su 2009 m. Baudžiamojo kodekso 155 straipsnio 1 dalimi, nes ši nuostata pažeidė konstitucinį baudžiamosios teisės tikslumo ir nuspėjamumo principą, leidus, kad procesiniai veiksmai nutrauktų baudžiamosios atsakomybės senaties terminą, nors apie šiuos veiksmus įtariamajam ar kaltinamajam nebuvo pranešta.

⁷ T. y. procesiniai veiksmai ar teismo sprendimai, kurie pertraukia baudžiamosios atsakomybės senaties terminą.

⁸ AKT sprendimas Nr. 67/2022.

⁹ Konvencija dėl Europos Bendrijų finansinių interesų apsaugos, pasirašyta Briuselyje 1995 m. liepos 26 d.